

Ἡ ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ, ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνιστάμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, ἀληθεὶς παρασχὼν εἰς τὴν χώραν ἡμῶν ὑπηρεσίαν καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, ὡς ἀνάγνωσμα ἄριστον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ
Ἐσωτερικοῦ Δρ. 12.—
Ἐξωτερικοῦ Φρ. 15.—
Ἐξέμνητος > 6,50
Ἐξέμνητος > 8.—
Τρίμηνος > 3,50
Τρίμηνος > 4,50
Αἱ συνδρομαὶ ἀρχοῦνται τὴν 1ην ἐνάτου μηνός.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ
ΙΑΡΥΘΗ ΤΩ 1879
ΙΑΡΥΤΗΣ — ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ
Ἐσωτερικ. λεπ. 30. Ἐξωτερικ. λεπ. 35
Θέλλα προηγουμένην ἐπὶ, ἐπίσης λεπ. 30
ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
Ὅδὸς Εὐριπίδου ἀρ. 88, παρὰ τὸ Βαρθολομαῖον

Περίοδος Β'.—Τόμος 27ος

Ἐν Ἀθήναις, 14 Δεκεμβρίου 1919

Ἔτος 42ον.—Ἀριθ. 2

ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΑΤΡΙΔΑ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ τοῦ JULES VERNE

Α'. (Συνέχεια)

Πραγματικῶς, ὁ Φρίτς δὲν μπορούσε νὰ ξεχάσῃ τὴν κόρη ποὺ εἶχε φέρεῖ ἀπὸ τὸν Ἀναμμένο-Βράχο· μὰ κι' ἡ Τζέννου Μόντροζ δὲν μπορούσε νὰ ξεχάσῃ πὼς στὸν Φρίτς χρωστοῦσε τὴ σωτηρίαν της. Κι' ἦταν ὁμορφὴ αὐτὴ ἡ νέα Ἀγγλίδα, μὲ τὰ ξανθὰ μαλλιά ποὺ ἐπεφταν σὲ πλούσιες μπούκλες, μὲ τὸ λιγερὸ της κορμί, μὲ τὰ λεπτὰ τῆς χέρια καὶ μὲ τὴ νεανικὴ της φρεσκάδα, ποὺ δὲν τὴν ἔκρυβε τὸ ἡλιοκαμένον της πρόσωπο. Μπαίνοντας στὴν καλὴ ἐκείνη καὶ φίληργη οἰκογένεια, τῆς ἔφερνε κείνο ποὺ τῆς ἔλειπε ὡς τώρα: τὴ χαρὰ τοῦ σπιτιοῦ. Ἦταν σὰν τὴν Καλοκυρὰ τοῦ Τζακιοῦ ποὺ λένε τὰ παμύθια: τὸ Ἀγαθὸ Πνεῦμα τῆς οἰκογενειακῆς ἐστίας.

Ὁ Ἐρνέστος, ὁ Τζάκ κι' ὁ Φραγκίσκος τὴν ἀγαποῦσαν σὰν ἀδελφὴ τοὺς τῆς χαριτωμένης αὐτῆς κόρης. Τὸ αἶσθημα ὅμως τοῦ Φρίτς ἦταν κατὰ διαφορετικὸν ἀπὸ τὴν φίλιαν ἢ στοργὴν. Τὸ ἴδιον ἄραγε αἰσθάνονταν κι' ἡ Τζέννου γιὰ τὸν ἀνδρεῖο ἐκεῖνο νέο ποὺ τὴν εἶχε σώσει; Δυὸ σχεδὸν χρόνια ἦταν περατμένα ἀπὸ τὸ συγκινητικὸ περιστατικὸ τοῦ Ἀναμμένου-Βράχου. Ὁ Φρίτς κι' ἡ Τζέννου, ποὺ ζοῦσαν ἀπὸ τότε μαζὶ, ταίριαζαν θαυμάσια. Κι' οἱ γονεῖς τοῦ νέου εὕρισκαν πὼς μπορούσαν μιά μερὰ νὰ γίνουν σύζυγοι καὶ πολλὰς φορές μιλοῦσαν γιὰ τὸ σχέδιον αὐτό.

Ὅσο γιὰ τὸν Τζάκ, κι' αὐτὸς ὁλοένα αἰσθάνονταν περισσότερη κλίση πρὸς τὰ σωματικὰ γυμνάσματα, ποὺ ἀπαιτοῦν δύναμιν, θάρρος, δεξιότητα, ὥστε τώρα δὲν

εἶχε νὰ φθονῇ σὲ τίποτε τὸν ἀδελφὸν του. Ἦταν εἰκοσιενὸς χρόνων. Μέτριος στὸ ἀνάστημα, καλοκαμωμένος, εὐθύμος πάντα, γελαστός, χαριτολόγος, ἀλλὰ καὶ καλὸς, περιποιητικὸς, ἀφροσιωμένος, ποτὲ δὲν εἶχε δώσει στοὺς γονεῖς του ἀφορμὴ νὰ λυπηθοῦν. Μόνο ποὺ δὲν ἄρνευε εὐκαιρίαν χωρὶς νὰ πειράξῃ τὸν Φρίτς, τὸν Ἐρνέστο καὶ κάπου-κάπου καὶ τὸν Φραγκίσκο. Μ' αὐτοὺς τοῦ τὸ συγχωροῦσαν πρόθυμα. Μήπως δὲν ἦταν ὁ καλύτερος σύντροφος ποὺ μπορούσε νὰ βρεθῇ; Ὡστόσο τὸ καγιάκ ἔτρεχε σὰ σαῖτα

στὴν ἐπιφάνεια τῆς θάλασσας. Ἄν ὁ Φρίτς δὲν ἔβαλε καὶ τὸ πανακὶ ποὺ μεταχειρίζονταν ὅταν ὁ ἄνεμος ἦταν εὐνοϊκός, τῶκανε γιὰτὶ φυσοῦσε ἀπὸ τὸ πέλαγο. Στὸ γυρισμὸ ὅμως θὰ στηνύονταν τὸ κατάρτι καὶ τὰ κουπιά δὲν θάταν ἀπαραίτητα γιὰ νὰ φθάσῃ τὸ καγιάκ ὡς τὸ ρέμμα τῶν Τσακαλιῶν.

Τίποτα δὲν ἐκίνησε τὴν προσοχὴ τῶν δυὸ ἀδελφῶν στὸ διάστημα τοῦ σύντομου ταξιδιοῦ, — γιὰτὶ δὲν εἶχαν νὰ κάμουν παρὰ ὡς τρία τέταρτα λεύγας. —

Ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ μέρος, ἡ ἀκτὴ τραχειά, ἔρημη, ἄγονη, δὲν παρουσίαζε παρὰ μιά σειρὰ ἀπὸ κιτρινωποὺς ἀμμόλοφους. Στὸ ἄλλο μέρος, ἀπλώνονταν ἡ ἀκτὴ καταπράσινη, ἀπὸ τὸ στόμιον τοῦ ρέματος τῶν Τσακαλιῶν, ὡς τὸ στόμιον τοῦ ρέματος τῶν Ἐρωδιῶν, κι' ἀπὸ κεῖ-πέρα ὡς τὸ ἀκρωτήρι τῆς Ψευτικῆς Ἐλπίδας.

— Ὡρισμένως, εἶπε ὁ Φρίτς, ἡ Νέα-Ἐλβετία μας δὲν βρίσκεται στὸ δρόμον τῶν πλοίων κι' αὐτὰ τὰ μέρη τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ πολὺ λίγο συχνάζονται.

— Νὰ σοῦ πῶ τὴν ἀλήθειαν, ἀποκρίθηκε ὁ Τζάκ, δὲν βιάζομαι πολὺ νὰ μᾶς τὴν ἀνακαλύψουν! Ἐνὰ πλοῖον, ποὺ θὰ ἔφθανε στὴ Νέα-Ἐλβετία, τὸ πρῶτον ποὺ θάκανε βέβαια θάταν νὰ τὴν καταλάβῃ. Κι' ὅταν θὰ ἔστηνε τὴ σημαία του, τί θὰ γίνονταν ἡ δική μας; Κι' ἐπειδὴ βεβαίως τὰ δὲν θάταν σημαία Ἐλβετικὴ, — γιὰτὶ ἡ σημαία τῆς πατρίδας μας δὲν γυρίζει εἰς θάλασσας καὶ τοὺς ὠκεανούς, — δὲν θὰ μᾶς φαίνονταν πιά πὼς βρισκόμαστε σὲ τόπον δικό μας...

— Μὰ τὸ μέλλον, Τζάκ; τὸ μέλλον;... εἶπε ὁ Φρίτς.

— Τὸ μέλλον; ἀποκρίθηκε ὁ Τζάκ. Θὰ εἶναι ἡ συνέχεια τοῦ

Ὁ κ. Ζερμάν.

παρόντος; κι' αν δεν είναι ευχαριστημένος...

— Έμεις μπορεί να είμαστε, είπε ο Φρίτς. Ξαχνάς όμως την Τζέννυ... Ο πατέρας της που νομίζει πως χάθηκε στο ναυάγιο της Δορκάδος;... Κι' αυτή δεν θα επιθυμώ μ' όλη της την ψυχή να ξαναγοστή κοντά του;... Ξέρει πως βρίσκεται καί-πέρα, στην 'Αγγλία και πώς; θα τον ανταμώσω, αν δεν περάσει από δω κανένα πλοίο;

— Έχεις δίκιο, είπε ο Τζάκ χαμογελώντας· γιατί έμάντευε τί συνέβαινε στην ψυχή του αδελφού του.

— Γύστερ' από σάραντα λεπτά της ώρας, το καγιάκ προσορμίσθηκε στο νησάκι του Καρχαρία, μπροστά στους βράχους της παραλίας.

Η πρώτη φωνή του Τζάκ και του Φρίτς θάταν να επισκευθούν το έσωτερικό κι' έπειτα να κάμουν το γύρο του νησιού. Έπρεπε να ίδουν σε τί κατάσταση βρίσκονταν οι φυτείες, που είχαν βάλει μερικά χρόνια πριν, όλογυρα στο βουναλάκι των κανονιών.

Οι φυτείες αυτές δεν ήταν καθόλου προσυλαγμένες από τους δένδρους και τους βορειοανατολικούς ανέμους, που έδερναν άλύπητα το νησάκι πριν χυθούν στο λαγύρο του όρμου της Σωτηρίας σαν σέ χωνί. Σχηματιζόνταν μάλιστα σ' εκείνο το μέρος αμφοσφαιρικές θίνες πολύ δυνατές, που πολλές φορές πήραν τη στέγη της παράγκας, όπου ήταν τοποθετημένα τα δύο κανόνια.

Αυτή τη φορά, οι φυτείες δεν είχαν πάθει πολύ. Μερικά δένδρα μόνο ήταν πεσμένα στο βορεινό ακρογιάλι, κι' έπρεπε να τα κόψουν και να τα κουβελήσουν, για να εφοδιάσουν με ξύλα το Φίλ-σενγάκι.

Όσο για τους περίβολους, όπου ήταν κλεισμένες οι αντιλόπες, είχαν πολύ γερούς φράκτες και καμιά ζηνιά δεν παρατήρησαν ο Φρίτς κι' ο Τζάκ 'ς αυτούς. Τα ζώα εύρισκαν εκεί μέσα άρβυλο χορτάρι, που έβγαλνιζε την τροφή τους για όλοκληρο το χρόνο. Ήταν μια άγέλη από πενήντα κεφάλια, κι' ο άριθμός τους δεν μπορούσε παρά να μεγαλώσει άκόμα.

— Τι θα τα κάνουμε όλ' αυτά τα ζώα; ρώτησε ο Φρίτς.

— Όχι τα πουλήσουμε... αποκρίθηκε ο Τζάκ.

— Γυθόντες λοιπόν πως σήμερα αβριο θα εθάρουν πλοία, που θα μάζεγαν τις αντιλόπες μας;

— Καθόλου!... Θα τις πουλήσουμε στην αγορά της Νέας-Ελβετίας.

— Όχι δά!... Αν σάλουμε κανέναν, Τζάκ, θα ενόμισε πως η Νέα-Ελβετία δεν άρρηξη νάχη άφορές και να κάνει κι' έμποροπανηγύρια!

— Βεβαίωτατα, Φρίτς!... Όπως θα χ

και χωριά, και πόλεις, και πρωτεύουσα, που θα είναι βέβαια το Φίλσενγάκι!

— Και τότε όλ' αυτά, νάχουμε καλό ρώτημα;

— Όταν το έδαφος της Νέας-Ελβετίας θάχη πολλές χιλιάδες κατοίκους.

— Ένους;

— Όχι, Φρίτς, όχι!... Έλβετους και μόνο Έλβετους... Δόξα τω Θεώ η πατρίδα μας έχει άρκετο πληθυσμό, για να μπορέσει να μάζεψη καμιά εκατοστή οικογένειες.

— Μα δεν είχε ποτέ, ούτε πιστεύω να κάμη ποτέ άποικίες η Έλβετία.

— Άς κάμη τώρα τουλάχιστο μία...

— Χμ!... Οι πατριώτες μας δεν άγαπούν πολύ να μεταναστεύουν.

— Μα έμεις πως το κάναμε; ρώναξε ο Τζάκ. Μήπως όλοένα δεν είμαστε άποικοι και μήπως δεν βρίσκουμε ευχαρίστηση 'ς αυτό;

— Έξ' ανάγκης, αποκρίθηκε ο Φρίτς. Άς κάναμε δηλαδή κι' άλλοιώς!... Έπειτα, αν κατοικήθι ποτέ η Νέα-Ελβετία, φοβάμαι πως δεν θα δικαιολογή πιά τ'όνομά της, γιατί η πλειονοψήφια των κατοίκων της θα είναι άγγλοσάωνικής καταγωγής!

Ο Φρίτς είχε δίκιο· κι' ο Τζάκ το καταλάβαινε τόσο καλά, ώστε δεν μπόρεσε να κρατήθι ένα μωροσμό.

Την εποχή εκείνη, άπ' όλα τα εύρωπαϊκά Κράτη, η Μεγάλη Βρετανία καλλιεργούσε περισσότερο τον άποικισμό. Ο 'νδικός 'Ωκεανός της χάριζε όλοένα υπερκολλήσεις κτήσεις. Ήταν λοιπόν πολύ πιθανό, ότι ά καμιά μέρα έρθανε κανένα πλοίο 'ς τη Νέα-Ελβετία, θα είχε στην κεραία του τη βρετανική σημαία κι' ο πλοίαρχός του, κάνοντας άμέσως κατοχή, θα την άνέβαζε στα ύψώματα του Πρόσπεκτ-Χίλλ.

Άμα έτελείωσε η έπιθεώρητη του νησιού, οι δύο άδελφοί άνέβηκαν στο βουναλάκι κι' έφθασαν στο ύπστεγο της κανονοστοιχίας.

Από το ψηλότερο 'τιωμα, με τα κιάλια στα μάτια, κοίταξαν προσεκτικά όλη εκείνη τη θάλασσα που άπλωνόταν άνάμεσα στ' ακρωτήρι της Ψύτικης-Ελπίδας και τ' ακρωτήρι που έκλεινε κατά την άνατολή τον όρμο της Σωτηρίας.

Ήταν έρρημη όπως πάντα. Τίποτα δεν φαινόταν ω; εκεί που ένώνονταν με το νερό ο ούρανός, παρά μόνο, μιά-μια λεύγα κατά τα βορειοανατολικά, ή ξέρα όπου είχε ναυαγήσει ο Άλν-τλ ο ρ δ.

Κοιτάζοντας κατά το ακρωτήρι της Ψύτικης-Ελπίδας, ο Φρίτς κι' ο Τζάκ ξεχώρισαν, άνάμεσα στα δένδρα του λόφου, την τάραντα της βίλλας Πρόσπεκτ-Χίλλ. Η θερινή αυτή κατοικία βρισκόταν ακόμα στη θέση της κι' έτσι θα ήσυχάζε ο κ. Ζερμάτε, που πάντα ο

φόβος του ήταν μήπως την γκρέμιζαν καμιά μέρα οι χειμωνιάτικες κακοκαιρίες.

Οι δύο άδελφοί μπήκαν στο ύπστεγο, που οι άνεμοι το είχαν σεβασθή, αν και τόσες φορές, στο διάστημα των προηγούμενων δυόμισυ μηνών, είχαν φυσήσει με μεγάλη κενία.

Έπρεπε τώρα ν' αναβιάσουν στο κατάστημα, που ήταν στημένο δίπλα στο ύπστεγο, την έρυθρόλευκη σημαία, που θα έκυμάτιζε ως το τέλος του φθινόπωρου, κι' έπειτα να τη χαίρεθουν με τις δύο συνειθισμένες κανονίες.

Ένψ ο Τζάκ κατάγινόταν να βγάλη τη σημαία από τη θήκη της και να δέση τις δύο της άκρες στο σχοινί του κατάρτιού, ο Φρίτς έπιθεωρούσε τα δύο μικρά κανόνια, που ήταν γυρισμένα προς το πέλαγο.

Τα βρήκε σε καλή κατάσταση και δεν έμενε παρά να τα γεμίσει.

Για να οικόνομηθι τη μαπαρούτη, ο Φρίτς έβαλε και χώμα, — πράγμα που το έκανε πάντα και μάλιστα μεγάλωνε μ' αυτό ο κρότος της κανονιάς. Έπειτα έχωπε στην τρύπα το φυτίλι, που θα έβαζε φωτιά, τη στιγμή που η σημαία θα έρθανε στην κορφή του κονταριού.

Η ώρα ήταν επτάμισι. Ο ούρανός, άπαλλαγμένος από τις πρώτες, καταιγινές της αύτης, έλαμπε κατακάθαρος. Κατά το δυτικό όμως μέρος, φαινόταν μερικά σύννεφα. Ο άνεμος έδειχνε διάθεση να πέσει. Ο όρμος, που άστραφτε κάτω άπ' τις ακτίδες του ήλιου, θα γαλήνευε σε λίγο και θα γινόταν σαν καθρέφτης.

Άμα έτελείωσε, ο Φρίτς ρώτησε τον άδελφό του αν ήταν έτοιμος.

— Έτοιμος! αποκρίθηκε ο Τζάκ, άφοψ δοκίμασε και βεβαιώθηκε πως το σχοινί θα ξετυλίγονταν χωρίς να σκαλώσει στη στέγη.

— Πρώτον πυροβολόν... πυρ! Δύο-τερον πυροβολόν... πυρ! έφώναξε ο Φρίτς, που έπαιρνε στα σοβαρά το ρόλο του πυροβολητή.

Οι δύο κανονιές έπесαν ή μιά κατόπι της άλλης, ένψ το έρυθρόλευκο πανί άνέβαινε και ξεδιπλωνόταν από τον άέρα.

Ο Φρίτς, έτοιμάσθηκε να ξαναγεμίσει τα δύο κανόνια. Μα μόλις έχωσε τη βούρτσα στο δεύτερο, σηκώθηκε. Μιά μακρινή κανονιά είχε φθάσει στην άκοή του.

Άλέσως ο Τζάκ κι' αυτός ώρμησαν έξω άπ' το ύπστεγο.

— Κανονιά! έφώναξε ο Τζάκ...

— Όχι, έκαμε ο Φρίτς, άδύνατο!...

Γελασθήκαμε...

— Στάσου νακούσουμε...

(Έπεται συνέχεια)

ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΠΑΡΙΩΣΙΣ ΤΗΣ ΤΑΞΕΩΣ (*)

«Άκουσε δώ, λοχία, μου είπε ο διευθυντής της Έπιμελητείας Κοζάνης, άντισυνταγματάρχης Χρυσανθακόπουλος» να διαλέξης πενήντα άνδρας καλούς και πενήντα ζώα καλά και να πές στη Τζουμά και στο Χαϊδαρή. Εκεί θα βρης τις άποθήκες που είχαν μαζέψει οι Τούρκοι τα δέκατα από το κριθάρι, θα τα φορτώσεις και θα τα φέρετε δώ».

«Μάλιστα, κύριε συνταγματάρχα. Θα μου έπιτρέψετε όμως να σας ζητήσω ως βοηθόν και ένα υπάξιωματικό. Είς την Μοίραν μας είναι πολλοί. Κι' έλεγα αυτά όχι διότι δεν μπορούσα να διευθύνω πενήντα έθνοφρουρούς και πενήντα μουλάρια, αλλά διότι ήθελα συντροφιά.

«Ποιον νομίζεις καλύτερον από τους υπάξιωματικούς σας;»

«Είναι, κύριε συνταγματάρχα, είς την Μοίραν μας ένας λοχίας πολύ δραστήριος, με θέλησιν και πολύ έργατικός, ο Κώστας Κοτζιάς». Εδώ άπάνω μου ήρθε να σάσω τα γέλια, αλλά κρατήθηκα.

«Α! λοιπόν, πήγαινε να τον εύρης και νάρθετε και οι δύο δώ άμέσως».

«Είς τας διαταγάς σας, κύριε συνταγματάρχα».

«Ήξευρα που θα τον εύρισκα τον Κοτζιά, σ' ένα λουκουματζίδικο να τρώη λουκουμάδες».

«Έλα δώ, μωρέ, του λέω, έχουμε γλέντι».

Και ο Κοτζιάς, με μπουκωμένο το στόμα από ένα μεγάλο λουκουμά, με άκολούθησε.

Στο δρόμο του έζήγησα περί τίνος έπρόκειτο και τον έξώρισα να μη γελάση την ώρα που θα ήμασταν μπροστά στον άντισυνταγματάρχη.

Είς στάσιν λοιπόν αύστηράς προσοχής, οι δύο μας μέσα στο γραφείο της Έπιμελητείας, άκούγαμε τον κ. άντισυνταγματάρχη να μάζε αναπτύσσει πως έπρεπε να ένεργήσουμε στη σοδαρή αύη έπ χειρής.

«... Πρό παντός, μάζε έλεγε, αύστηρότης και ταχύτης είς τας ένεργείας. Οι άνδρες να είηαι γενναίοι, τα όπλα εν καλή καταστάσει και πολεμοφόδια άρκετά. Αν δεν εύρετε κριθάρι είς τας άποθήκας, έρευνήσατε τα σπίτια... Και το σπουδαίοτερον όλων, φροντίσατε διά την παγίωσιν της τάξεως...» Και με τα χέρια στις τσέπες, έδημάτιζε θριαμβευτικώς ο κ. άντισυνταγματάρχης στο γραφείο της Έπιμελητείας, όπου η άτμόσφαιρα ήταν πνιγνή από τη μυρουδιά κουραμάνας, τυ

(*) Ο συνεργάτης μας κ. Π. Α. Παναγόπουλος, διακεκομμένος λειτουργός της Παιδείας και λογοτέχνης, έδημοσίευσε στη «Διάπλασι» κι' άλλες τέτοιες χαριτωμένες αναμνήσεις, από τη στρατιωτική του ζωή τον καιρό των πολέμων.—Σ. τ. Δ.

ριού, άρβυλών, άππορροούχων, κουβερωτών και λοιπών στρατιωτικών ειδών, παλαιών και νέων. Σ' όλο το διάστημα αύτης της θεωρίας, έμεις άκούνητοι, με τα κεφάλια ψηλά, με τα χέρια κολλημένα είς την ραφήν της περισκελίδος, όπως λέγει ο κανονισμός. Μόνο οι άγκωνές μας έδούλευαν άοράτως, είχαμε όμως δαγνάσει τις γλώσσες μας να μη σκάσουμε τα γέλια.

Στο τέλος άνέλαβε ν' άντιφωνήσθι ο Κοτζιάς.

«Νά είσθε βέβαιοι, κύριε συνταγματάρχα, ότι αι διαταγές σας θα εκπληρωθώσι κατά γράμμα. Για την Πατρίδα είμεθα έτοιμοι και το αίμα μας να χύσωμεν!!!»

Μόνο άφού άπομακρυνθήκαμε πολύ από την Έπιμελητεία, ξεπάσαμε σε γέλια και γελοούσαμε όλη τη νύχτα.

Την άλλη μέρα, το πρωί, οι πενήντα διαλεχτοί και γενναίοι άνδρες ήταν παραταγμένοι σε μια γραμμή. Ήταν όλοι έθνοφρουροί άξούριοι, άπλαιοι, λασπωμένοι, μουντζουρωμένοι από την καπνία και οι μανδύες όλων ήταν καυμένοι σε διάφορα μέρη, και πρό πάντων στις πλάτες, γιατί κοιμώντανε σά γάτες κοντά στη φωτιά. Ο όπλισμός τους ήταν «τελειστάτου συστήματος και εν άρίστη καταστάσει».

Είχαν όλοι γκραδες· μα τόση πολλή λάσπη και σκουρία είχαν οι γκραδες αύτοί, ώστε μόνο στο όπλοστάσιο του Αυπλίου θα κατόρθωναν να τους άνοίξουν. Πολεμοφόδια είχαν από είκοσι φυσίγγια ο καθένας μέσα στα σακκιδιά τους, ανακατωμένα με ψίχλα ψωμιού και τρίμματα τυριού. Άλλά και οι έχθροί, τους όποιους θα άντιμετωπίζαμε, ήταν άναλογοι, άγαθώτατοι Τούρκοι χωρικοί, που κάλλιστα τους έγνωρίζαμε κι' εγώ και ο Κοτζιάς. Άπό τα μουλάρια δεν είχαμε κανένα φόβο μην άγριέψουν, γιατί είχαν να φάνε από τη Δάρισα.

Στο δρόμο που πήγαίναμε, ένα λεπτό χιονάκι έκρυψε της τρύπες, τα μπαλώματα και της λαδίες των μανδύων. Κοντά το μεσημέρι, φτάσαμε στην Τζουμά και ο μουχτάρης του χωριού ώρισε τα κατάλυματα των άνδρων και των ζώων. Έώ, ο Κοτζιάς και οι άχαμνόστες μας φιλοξενηθήκαμε στού Άληφ μπέη το κανάκι.

Ο Άληφ μπέης αύτός ήτανε νεώτατος, πλουσιώτατος, ευγενέστατος, ήμερώτατος σαν άνή και κουτσο-ανεπτυγμένος. Είχε σπουδάσει στην Κωνσταντινούπολη, ήξερε λίγα Γαλλικά και μ' αυτά κατορθώσαμε να συνεννοούμεθα. — Εθύς μόλις φτάσαμε, βγάλαμε στην είσοδο τα παπούτσια μας, κατά το Τουρκικό έθιμο, και μπήκαμε στο γραφείο του μπέη, ένα δωμάτιο άρκετά εύρύχωρο, με σοφάδες γύρω-γύρω, όπου καθούσαν σταυροπόδι

μερικοί Τούρκοι και κάπνιζαν μακαρίως, και στη μέση ένα μαγκάλι με κάρβουνα.

Άφού ξεσταθήκαμε καλά, ο μπέης μάζε προσκάλεσε στην τραπέζα και φάγαμε τραχανά. Έπειτα πήγαμε πάλι κοντά στο μαγκάλι και κάπνιζαμε άγρίως από την ταμπάκερα του μπέη. Με τα κουτσο-Γαλλικά που ξέραμε έμεις και αύτός, κατορθώσαμε να διατηρούμε κάποια συνδιάλεξη, πάντα πτωχή όμως.

Το βράδυ—βράδυ ο μπέης μάζε ρώτησε.

«Qu' est-ce que vous voulez manger ce soir? δηλ. Τι θέλετε να φάτε άπόψε;»

Έμεις, που βρεθήκαμε όλως διόλου άπροετοίμαστοι για την άπάντησιν,

«Τραχανά!» του είπαμε με μια φωνή.

«Άκουσε δώ, Κώστα, λέγω τότε στο σύντροφό μου· ξέρεις ότι δεν πήμα καλά; Όλο τραχανά, τραχανά. Είδες μόλις παίναμε στο χωριό κάτι γάλους καλοθρεμμένους; Τι λές, δεν θα ήταν άσχημος κανένας ψητός!»

«Μπρέ καλά λές, αλλά πως τον λένε Γαλλικά το γάλο;»

«Έξω και γώ! Σ' ξεύρεις, που έμαθες περισσότερα...»

«Έγώ Γαλλικά! Πέντε χρόνια είχα μιά Γαλλίδα και τα ξέρω ίσα με τιν μπέη».

Αρχίσαμε λοιπόν να σπαζουμε το κεφάλι μας, να θυμηθώμε πως τον λέν Γαλλικά το γάλο, αλλά τίποτα. Φαντασθήτε να μη φάμε γάλο για μιά λέξη! Νά τι άξίζει να είναι κανείς έπιμελής μαθητής! Προσπαθήσαμε με σχήματα να δώσουμε στον μπέη να καταλάβη περί τίνος πρόκειται, μα ήταν άδύνατο. (Έπεται το τέλος)

Π. Α. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ

ΝΥΧΤΑ ΚΑΙ ΨΥΧΗ

Νύχτα, με τα κατόμουρα φτερά σου Φέρε μου το σκοτάδι το βαθύ. Μονάχη δέλω άπόψε να βρεθθί! Η ψυχή μου στη μαύρη άγκαλιά σου.

Με τα παγκά σου σκόνη θα παλεύη, Λευκή καθώς το φώς της χαράνης. Νικήτρια, θενά λήση δώ στη γης.— Άν νικήθι, στον ούρανό ως άνεβη!..

Ψ. Κ.

ΣΚΕΨΕΙΣ

Αρχίζει να ζή κανείς, σαν άρχισθι να γίνεται αύταρκης.

Υπάρχει κι' άνθρωπος που σκύβει μόνο για να δώση στον άλλον μέσο να-νεθί. Κι' είναι ο υπέροχος.

Αν στη ζωή δεν ή'ρχαν κι' αυτοί που μόνο απολαβαίνουν, θάνοιωθαν οι άλλοι πως κάτι άξίζουν γιατί προσφέρουν...

Ε. Α.

ΑΘΗΝΑΪΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΚΟΣΜΟΧΑΛΑΣΙΑ

Αγαπητοί μου,

Ο πρωί εκείνο, άμα ξύπνησα, φώναξα την υπηρέτριά μου και της είπα:

—Μαργαρώ, άνοιξε, να ζήσ, το παράθυρο, κι' ιδές αν χάλασε ο κόσμος.

—Όπως θάκανε κι' αν της έλεγα να μου φέρη ένα πο-

τήρι νερό, ή Μαργαρώ πήγε ίσια στο παράθυρο, άνοιξε τζάμια και γρίλλιες, κοίταξ' εύθυνηδάτα έξω, παντού, και μου είπε:

—Όχι, κύριε. Ο κόσμος βρίσκεται στη θέση του.

—Τι λές, Μαργαρώ; Όλα, όπως τάφησαμε χθές που κλείσαμε;

—Όλα, κύριε.

—Κι' ο ουρανός;

—Κι' ο ουρανός. Έχει μάλιστα και ήλιο. Τώρα δα ξεπρόβαλε απ' το βουνό.

—Κι' ο ήλιος λοιπόν; Και το βουνό; Κι' ή Ακρόπολη; Και τα σπίτια; Κι' οι δρόμοι;

—Όλα, κύριε, όλα.

—Περίεργο πράγμα! Κι' οι άνθρωποι; Είναι στο δρόμο άνθρωποι, Μαργαρώ;

—Σάν καθεμέρα. Τρέχουν μάλιστα, γιατί κάνει κρύο...

—Κρύο;! Κάνει, αλήθεια, κρύο πολύ;...

—Χμ! Άρκετο... Δεν το καταλαβαίνετε, που είναι άνοιχτο το παράθυρο;

—Όχι, δεν έφθασε ακόμα ως το κρεβάτι μου... Μά πές μου, Μαργαρώ. Σου φαίνεται πως είναι ένα κρύο αφάνταστο;

—Αφάνταστο...τί θα πη;

—Νά, ένα κρύο που ούτε το είδαμε ποτέ, ούτε το φανταστήκαμε. Μεγάλο, υπερβολικό, φοβερό...

—Α, δεν το πιστεύω... Συνειθισμένο μου φαίνεται... Σ' ά Δεκέμβρης, κύριε.

—Κι' επιμένεις πως όλα βρίσκονται στη θέση τους. Μά είδες καλά, Μαργαρώ; Μη λείπη τίποτα;

—Το παραμικρό. Άν δεν πιστεύετε, έλανε να ιδήτε. Νά, και στο μπαλκόνι της κυρίας Αδριανής ή γάστρα με το λουλούδι που την έβγαλε χτές. Και στην ταράτσα της κυρίας Καλλιόπης άτλωμένα τα ρούχα της χτεσινής πλύσης.

—Αμή ζώα, Μαργαρώ; Βλέπεις ζώα;

—Η Μαργαρώ κοίταξε κάτω, δεξιά κι' αριστερά, και σε λίγο μου είπει:

—Μάλιστα... Βλέπω δυο σκύλους... μια γάτα... Έναν πετεινό... Μπα! μπα! Και το γαϊδούρι του μανάδη. Μπροστά μου ήταν τόση ώρα και δεν τώδλεπα. Α, νά, φτάνει απ' αντίκρυ κι' ένα κοπάδι τραγιά.

—Καλά, Μαργαρώ. Κλείτε το παράθυρο, γιατί άρχισα να κρυώνω... Πήγαινε τώρα, να σηκωθώ. Κι' άφου δεν χάλασε ο κόσμος, ετοίμασέ μου το γάλα μου.

Η υπηρέτρια κίνησε να φύγη, φαινόταν όμως πως κάτι ήθελε ακόμα να πη. Επιτέλους δε βάσταξε και τώτε:

—Μ' αλήθεια, κύριε, πιστέψατε σεις πως θά χαλούσε ο κόσμος;

Αυτό περίμενα κι' εγώ τόση ώρα νακούσω. Μήπως κι' αυτό δεν της έκαμα όλες εκείνες τίς ερωτήσεις;

—Νά σου πω την άμαρτία μου, Μαργαρώ, άποκρίθηκα, το πιστεύω. Τώρα φαν, βλέπεις, όλες οι έφημερίδες. Ήταν τηλεγράφημα από την Αμερική.

—Πρ! Έκαμε ή Μαργαρώ μ' ένα μορρασμό σάν περιφρονητικό γέλιο. Έγώ δεν το πίστεφα καθόλου. Ούτε πιστεύω ποτέ μου, σάν άκούω πως θά γίνη κοσμοχαλασία.

—Μά καλά, όταν σου είπα να ιδής από το παράθυρο, πώς; τώ ανες με δλο σου το σοβάρ;

—Ξέρω κι' εγώ;... Άφου μου λέγατε σεις... τί νακίνα;

—Όποτε συ δεν το είχατε πιστέψει... Μά γιατί;

—Γιατί όλες φορές τάνουσα στη ζωή μου, βγήκε ψέμμα. Δε θυμάστε, έδω και δέκα χρόνια, με τον κομήτη;... Έπειτα, πώς μπορεί να χαλάση ο κόσμος; Γιατί τον έκανε λοιπόν ο Θεός;

—Δεν το ξέρω, Μαργαρώ... Μά μπορεί νάχης και δική. Κι' εγώ δεν θά ξαναπιστέψω πιά, αν τύχη νακούσω για κοσμοχαλασία, άφου ύστερ' απ' όσα έλε... ως χθές, υπάρχουν ακόμα σήματα... ήλιος, βουνά, σπίτια, άνθρωποι, ζώα, δέντρα, ως και ρούχα της πλύσης. Και δεν κάνει ούτε αφάνταστο κρύο... Καλά, Μαργαρώ, πήγαινε τώρα.

Αυτή τη φορά, ή υπηρέτριά μου βγήκε χωρίς να πη τίποτ' άλλο. Κι' άμα έμεινα μονάχος, συλλογίσθηκα: Πόσο πιό φρόνιμα μίλησε και φέρθηκε ή άπλοϊκή, ή αγράμματη αυτή γυναίκα, από πολλούς γραμματισμένους ανθρώπους που έτυχε να ιδώ και νακούσω, και στην προχθεσινή ψευτο-κοσμοχαλασία και 'ς άλλες πολλές!...

Γιατί από τον καιρό που γεννήθηκα, από τον καιρό που γνώρισ' αυτό τον κόσμο, άλλω δεν άκούω να λένε παρά πως θά χαλάση. Και κάθε τόσο, —μά πολύ συχνά, —προσδιορίζουν τον τρόπο της καταστροφής του, την ήμερα, την ώρα και τη

στιγμή, —μέ τ' α δευτερόλεπτα, — και... περιμένουν νάληθέψη ή προφητεία. Πόσες φορές, αλήθεια, δεν παίχτηκε στον κόσμο ή τραγική αυτή κωμώδια! Κάποιος να προφητεύη την κοσμοχαλασία κι' οι άλλοι να τον πιστεύουν, να φοβούνται, να τρελλαινούνται, μά σε τέτοιο βαθμό πολλές φορές, ώστε να κλείνουν σε μοναστήρια, για να ετοιμασθούν με προσευχή και μετάνοια γ' α τή Δευτέρα Παρουσία, ή να ξοδεύουν σε γλέντια και φαγοποτία, τι έχουν και δεν έχουν, κι' άλλοι, οι πιό τρελλοί απ' όλους, να κάνουν... τη διαθήκη τους!! Και να συλλογιέται κανείς ότι αυτά δεν γίνονταν μόνο σε περασμένους καιρούς, στο σκοτεινό Μεσαίωνα, —π.χ. το 1000 μ. Χ., όταν ή Ανθρωπότης όλη είχε πιστέψει πως θά χαλούσε ο κόσμος, —άλλα και στον καιρό μας, στον αιώνα των Φώτων, όπως το 1909 με τον κομήτη του Χάλλεϋ, κι' όπως προχθές με την συζυγία των Πλανητών, που πολλοί πάλι βρέθηκαν πρόθυμοι να πιστέψουν.

—Ηθελα νάξερω τώρα τί κάνετε σεις. Το πιστέψατε; —Καθόλου άπίθανο. Στη Μαργαρώ είπα πως το πιστεύω, για να τη δοκιμάσω, μά στην ήλικία σας τα πιστεύω κι' εγώ όλα. Όταν τύχη λοιπόν να ξανακούσετε πως θά χαλάση ο κόσμος, —και θά τύχη πολλές φορές, είμαι βέβαιος... —σας παρακαλώ να θυμηθίτε λιγάκι την παραπάνω συνομιλία με την άπλοϊκή μου υπηρέτριά.

Σας άσπάζομαι

ΦΑΙΔΩΝ

ΧΩΡΙΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΟΥ HECTOR MALOT

[Βραβευμένο από την Γαλλ. Ακαδημία]

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΟ'. (Συνέχεια)

Έμεϊς δεν είχαμε μάτια παρά μόνο για τίς άγελάδες, που τίς βλέπαμε να νοικοκυλεύουν τα βλέφαρα και να ρογκινούν το σαγόνι, αναμασσώντας ήτυχα τη νυκτερινή τους τροφή, χωρίς να ξέρουν πως δεν θά ξανάτρωγαν πιά το χορτάρι των λειβαδιών όπου είχαν μεγαλώσει.

Υστερ' από μισής ώρας περίπατο, είχαμε διαλέξει δεκαεπτά άγελάδες που μάς έκαναν στην εντέλεια, ή μια για τουτό της το προτέρημα, ή άλλη για το άλλο, τρεις γιατί ήταν κόκκινες, δυο γιατί ήταν άσπρες. Στο χρώμα, βλέπατε, δεν είχαμε καταφέρει ακόμα να συμφωνήσουμε, ο Μαρτίνας κι' εγώ.

Στίς έπτά πήγαμε στο σπίτι του κτηνιάτρου, που μάς περίμενε, και γυρίσαμε μαζί του στο πανηγύρι, λέγοντάς του πάλι τι και τι θέλαμε νάχη ή άγελάδα που θάγοράζαμε.

Τα κυριώτερα ήταν: να κάνη πολύ γάλα και να τρώη λίγο.

—Νά μια που φαίνεται καλή, είπε ο Μαρτίνας δείχνωντας μιάν άσπρη.

—Αυτή μου φαίνεται καλύτερη, είπα εγώ δείχνοντας μιά κόκκινη.

Ο κτηνίατρος μάς συμβίβασε μη σταματώντας ούτε στη μιά ούτε στην άλλη, αλλά πηγαίνοντας σε μιά τρίτη. Ήταν μιά μικρόσωμη άγελάδα, με λεπτά πόδια, κόκκινότριχη, με αυτιά και μάγουλα καστανά, με μαύρο γύρο στα μάτια της και με άσπρο γύρο στη μούρη.

—Νά ή άγελάδα που θέλετε μάς είπε.

Ένας χωρικός, άδύνατος σάν άρρωστιάρης, την κρατούσε από το σχοινί, κι' αυτόν ρώτησε ο κτηνίατρος πόσο την πουλούσε.

—Τρακόσια φράγκα!

Άρσες πολύ και σε μάς ή χαριτωμένη αυτή άγελάδιτσα με την έξυπνη φυσιογνωμία της, άμ' άκούσαμε όμως την τιμή, τα κατεβάσαμε. Τρακόσια φράγκα, που να τα βρούμε; Κι' έγνεψα στον κτηνίατρο να φύγουμε, για να ιδούμε χαμμιάν άλλη φθηνότερη.

Εκείνος όμως μου έγνεψε να μείνουμε.

Και τότε άρχισε το παζάρεμα με το χωρικό. Ο γιατρός του έπρότεινε εκατόν πενήντα φράγκα. Ο χωρικός κατέθηκε δέκα. Ο γιατρός άνέβηκε στα εκατόν έβδομήντα. Ο χωρικός κατέθηκε στα διακόσια όγδόντα.

Άλλ' άμα έφθασαν ως έδω, τα πράγματα δεν εξακολούθησαν έτσι. Άντι να προσφέρη, ο κτηνίατρος άρχισε να έξεταξη την άγελάδα προσεκτικά: είχε πολύ άχαμνά τα πόδια, πολύ κοντό το λαιμό, πολύ μακρυά τα κέρατα και πλεμόνια όχι γερά, και μαστάρια όχι καλά σχηματισμένα.

Ο χωρικός άποκρίθηκε τότε πως άφου ξέραμε τόσο καλά από άγελάδες κι' άφου ή δική του θά έπερτε σε τόσο καλά χέρια, μάς την άφινε διακόσια πενήντα φράγκα μόνο.

Έμεϊς φοβηθήκαμε, γιατί πιστέψαμε κι' οι δυο μάς πως ήταν αλήθεια κακή άγελάδα.

—Πάμε να ιδούμε κι' άλλες! είπα.

Άμ' άκουσε αυτό, ο χωρικός κατέθηκε άλλα δέκα φράγκα.

Τέλος πάντων, από παζάρι σε παζάρι, έφθασε στα διακόσια δέκα, άλλα εκεί πιά σταμάτησε.

Μ' ένα κρυφό σκούνημα, ο κτηνίατρος μάς είχε κάμει να καταλάβουμε πως όλα εκείνα έτσι τάλεγε και πως ή άγελάδα όχι μόνον δεν ήταν κακή, παρ' άπεναντίας έξοχη. Μά τα διακόσια δέκα φράγκα, για μάς, ήταν πάρα πολλά...

Σ' αυτό το άναμεταξύ, ο Μαρτίνας, τριγυρίζοντας την άγελάδα, της τράβηξε με τρόπο την ουρά, της έβγαλε μιά μακριά τρίχα και... έφαγε μιά κλωστή.

Αυτό πιά μ' έκαμε να τάποραίσω.

—Άς είναι διακόσια δέκα φράγκα, είπα, νομίζοντας πως αυτά ήταν όλα.

Κι' άτλωσα το χέρι, για να πάρω το σχοινί, μά ο χωρικός δεν μου τάφισε.

Έκρεπε άκόμη να πληρώσω για το κρασί του κοπελιού, —ήταν ή συνήθεια, —για το σχοινί της άγελάδας, για τη βουκέντρα, ξέρω κι' εγώ για τι άλλο;... Καινούργια παζάρια για καθέν' απ' αυτά.

Α, τι πονηρός, τι κατεργάρης εκείνος ο χωριάτης, Θε μου! Κατάφερε να μάς πάρη και τα τέσσερα φράγκα που θά μάς έμεναν και να μάς άφίση χωρίς πεντάρα! Τέλος πάντων, μάς παράδωσε την ά-

«Φλήταμε την άγελάδα μας...» (Σελ. 13, στ γ.)

γελάδα του, που ήταν πιά όλη δική μας. Είχαμε άγελάδα, —μά δεν είχαμε ούτε να φάμε, ούτε να την θρέψουμε.

—Θά έργασθουμε, είπε ο Μαρτίνας. Τα καρενεία είναι γεμάτα. Άν χωρίσουμε μάλιστα, θά μπορούσαμε να τραγουδήσουμε σε όλα. Και θάχουμε μιά καλή εισπραξη απέψε.

Κι' άφου ώδηγήσαμε την άγελάδα μας στο σταύλο του χανιού μας, όπου τη θέσαμε με πολλούς-πολλούς κόμπους, άρχισαμε να γυρίζουμε τα καρενεία, καθένας χωριστά. Έτσι δουλέψαμε όλη μέρα. Και το βράδυ μετρήσαμε μαζί τα

λεπτά μας και τα βρήκαμε έπτά φράγκα και πενήντα. Τέσσερα και πενήντα είχε κερδίσει ο Μαρτίνας και τρία εγώ. Είμαστε πάλι πλούσιοι!

Άλλα ή χαρά μας για τα έστάμισυ φράγκα που κερδίσαμε, ήταν πολύ μικρή μπροστά στη χαρά μας για τα διακόσια πενήντα που ξοδέψαμε.

Καταφέραμε μιά υπηρέτρια του χανιού ναρμέξη την άγελάδα μας και δειπνήσαμε με το γάλα της. Ποτέ μάς δεν είχαμε πιη ωραιότερο! Ο Μαρτίνας μάλιστα είπε πως λές κι' είχε ζάχαρη και μύριζε ά.θ.ο πορτοκαλιές, σάν το γάλα που του έδιναν στο Νοσοκομείο, μά πολύ άνώτερο.

Από τον ένθουσιασμό μας, πήγαμε και φιλήσαμε την άγελάδα μας στη μούρη της. Και χωρίς άλλο κατάλαβε αυτό το χάδι, γιατί κι' εκείνη μάς έγλειψε το πρόσωπο με την τρυχειά της γλώσσα.

—Το ξέρεις που φιλεϊ; φώναξε ο Μαρτίνας γοητευμένος.

Για να καταλάβετε τι εύτυχία ήταν για μάς να φιλούμε την άγελάδα μας και να μάς φιλήι' αυτή, πρέπει να θυμηθίτε πως ούτ' έώ ούτε ο Μαρτίνας είμαστε συνειθισμένοι σε φιλιά και σε χάδια. Μάς άρσεν, τα θέλαμε σάν παιδιά που ήμασταν, μά δεν είχαμε κανένα να μάς τα χαρίζη. Άλλη ή τύχη ή δική μας, κι' άλλη των χαϊδεμένων παιδιών...

Το άλλο πρωί σηκώθηκα με τον ήλιο και ξεκινήσαμε άμέσως για το Σιαβανό.

Έπειδή εύγνωμονούσα το Μαρτίνα για τη βοήθεια που μου είχε δώσει, —γιατί χωρίς το

σύντροφό μου, ποτέ δεν θά κέρδιζα τόσα λεπτά, —τον άρτισα να όδηγήση αυτός την άγελάδα μας. Ω, με τι χαρά την τραβούσε από το σχοινί της, ενώ εγώ ακολουθούσα από πίσω! Μόνο άφου βγήκαμε από την πόλη, πήγα στο πλάι του Μαρτίνα, για να συνομιλούμε κατά το συνειθισμένο και για να βλέπω κι' εγώ στο πρόσωπο την άγελάδα μας.

Αλήθεια, τι όμορφη που ήταν και τι ώραία που περπατούσε, καμαρωτά-καμαρωτά, σά ζώο που έχει συνείδηση της άξιας του.

(Έπεται συνέχεια)

